

II

(Nezakonodavni akti)

ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2020/787

od 16. lipnja 2020.

o produljenju prijelaznog razdoblja za stjecanje poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji,

uzimajući u obzir Akt o pristupanju Republike Hrvatske, a posebno njegov Prilog V. poglavlje 3.,

uzimajući u obzir zahtjev Republike Hrvatske,

budući da:

- (1) U skladu s Aktom o pristupanju iz 2011. Hrvatska može u razdoblju od sedam godina od pristupanja, koje istječe 30. lipnja 2020., zadržati na snazi ograničenja stjecanja poljoprivrednog zemljišta za državljane druge države članice, državljane država stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (SEGP) i pravne osobe osnovane u skladu s pravom druge države članice ili države stranke SEGP-a. To je privremena iznimka od slobodnog kretanja kapitala zajamčenog člancima od 63. do 66. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Navedeno prijelazno razdoblje može se produljiti samo jednom za najviše tri godine.
- (2) Glavni razlog za uvođenje prijelaznog razdoblja prilikom pristupanja Hrvatske Europskoj uniji bila je potreba za zaštitom socioekonomskih uvjeta za poljoprivredne djelatnosti nakon uvođenja jedinstvenog tržišta i prelaska na zajedničku poljoprivrednu politiku u Hrvatskoj. Konkretno, prijelazno razdoblje uvedeno je kako bi se odgovorilo na bojazni u pogledu mogućeg utjecaja liberalizacije stjecanja poljoprivrednog zemljišta na poljoprivredni sektor. Razlog su tome bile znatne razlike u cijenama zemljišta i kupovnoj moći poljoprivrednika u Hrvatskoj u odnosu na Austriju, Belgiju, Dansku, Finsku, Francusku, Njemačku, Grčku, Irsku, Italiju, Luksemburg, Nizozemsku, Portugal, Španjolsku, Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu (dalje u tekstu „države članice iz skupine EU-15”) (1). Prijelazno razdoblje uvedeno je i radi: i. olakšavanja postupka povrata i privatizacije poljoprivrednog zemljišta; ii. poboljšavanja zemljišnih knjiga i katastra te uređivanja vlasničkih prava; i iii. razminiranja poljoprivrednog zemljišta. Komisija je u izvješću od 8. svibnja 2017. „Preispitivanje prijelaznih mjera za stjecanje vlasništva poljoprivrednog zemljišta utvrđenih u Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske EU-u iz 2011.” (dalje u tekstu „srednjoročno preispitivanje”) već naglasila važnost ostvarenja navedenih ciljeva do kraja predviđenog prijelaznog razdoblja (2).
- (3) Hrvatska je 15. studenoga 2019. podnijela zahtjev da se prijelazno razdoblje za stjecanje poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj produlji za tri godine.
- (4) Prema podacima kojima raspolaže Eurostat, cijene poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj među najnižima su u Europskoj uniji. Potpuna konvergencija prodajnih cijena poljoprivrednog zemljišta nije bila niti očekivana niti se smatra preduvjetom za okončanje prijelaznog razdoblja. Ipak, zamjetne razlike u cijenama poljoprivrednog zemljišta između Hrvatske i gotovo svih drugih država članica, posebno skupine EU-15, takve su da mogu spriječiti neometan napredak prema konvergenciji cijena.

(1) Izvješće Komisije Vijeću od 8. svibnja 2017., Preispitivanje prijelaznih mjera za stjecanje vlasništva poljoprivrednog zemljišta utvrđenih u Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske EU-u iz 2011., COM/2017/0217.

(2) Idem.

- (5) Eurostatovi podaci pokazuju i da i dalje postoji raskorak u BDP-u po stanovniku izmjerenom u standardima kupovne moći između Hrvatske i gotovo svih ostalih država članica, posebno država članica iz skupine EU-15. Stoga su postojeće cijene poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj relativno visoke u odnosu na kupovnu moć.
- (6) Prema istraživanju o strukturi poljoprivrednih gospodarstava iz 2016. ⁽³⁾ za strukturu zemljišnih posjeda u Hrvatskoj karakteristično je da prevladavaju mala obiteljska poljoprivredna gospodarstva i rascjepkana poljoprivredna gospodarstva. U usporedbi s prosječnim poljoprivrednikom u Europskoj uniji, prosječni hrvatski poljoprivrednik koristi za 30 % manju površinu poljoprivrednog zemljišta, uzgaja upola manje uvjetnih grla i ima za 56 % niži standardni ekonomski rezultat (output). Proces konsolidacije tih malih poljoprivrednih gospodarstava još je u tijeku. Rascjepkanost poljoprivrednih gospodarstava jedan je od glavnih čimbenika koji ograničavaju razvoj hrvatskog poljoprivrednog sektora.
- (7) Niža produktivnost hrvatskih poljoprivrednika u usporedbi s drugim europskim poljoprivrednicima nepovoljno utječe na njihovu konkurentnost. Poljoprivredna produktivnost Republike Hrvatske u 2018. niža je za 70,2 % od prosječne poljoprivredne produktivnosti Europske unije. Hrvatska tijela izvijestila su da hrvatska poljoprivreda nije dovoljno konkurentna na jedinstvenom europskom tržištu.
- (8) Nadalje, u zahtjevu za produljenje razdoblja istaknula su da im je potrebno više vremena za potpunu provedbu određenih projekata koji bi trebali olakšati stjecanje poljoprivrednog zemljišta, među kojima su: i. privatizacija i povrat zemljišta; ii. uređivanje vlasničkih prava; iii. uređivanje podataka u zemljišnim knjigama i katastru; i iv. nastavak razminiranja minski sumnjivog poljoprivrednog zemljišta.
- (9) U tom se kontekstu može očekivati, kako predviđaju hrvatska tijela, da bi ukidanje ograničenja 1. srpnja 2020. stvorilo pritisak na cijene zemljišta u svim zemljopisnim područjima Hrvatske. Stoga se nije posegnulo za mogućnosti ograničavanja produljenja prijelaznog razdoblja na odabrana, posebno pogođena zemljopisna područja. Trend rasta cijena poljoprivrednog zemljišta vrlo vjerojatno bi kratkoročno i srednjoročno bio nepovoljan za strukturnu preobrazbu hrvatske poljoprivrede, uključujući tranziciju malih u srednja poljoprivredna gospodarstva. Zbog toga postoji opasnost od ozbiljnih poremećaja na tržištu poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj nakon završetka prijelaznog razdoblja.
- (10) Stoga bi trebalo odobriti produljenje prijelaznog razdoblja iz poglavlja 3. Priloga V. Aktu o pristupanju iz 2011. za tri godine.
- (11) Kako bi se tržište u potpunosti pripremlilo za liberalizaciju, i dalje je od presudne važnosti, čak i u nepovoljnim gospodarskim okolnostima, poticati napredak hrvatske poljoprivrede nizom različitih mjera. Te su mjere već istaknute u srednjoročnom preispitivanju i uključuju sljedeće: i. dovršetak poljoprivredne reforme; i ii. povrat i privatizaciju poljoprivrednog zemljišta tijekom prijelaznog razdoblja.
- (12) Budući da je otvoreno jedinstveno tržište uvijek bilo ključ europskog blagostanja, povećan dotok stranog kapitala donio bi sa sobom potencijalnu korist i za poljoprivredno tržište u Hrvatskoj. Kao što je već naglašeno u srednjoročnom preispitivanju, strana ulaganja u poljoprivredni sektor imala bi i znatne dugoročne učinke na dostupnost kapitala te stručnog znanja i iskustava, funkcioniranje tržišta zemljišta te poljoprivrednu produktivnost. Postupno smanjenje ograničenja koja se odnose na strano vlasništvo tijekom prijelaznog razdoblja olakšalo bi i pripremu tržišta za potpunu liberalizaciju.
- (13) Radi pravne sigurnosti i kako bi se izbjegle pravne praznine u nacionalnom pravnom sustavu Hrvatske nakon isteka trenutnog prijelaznog razdoblja, ova bi Odluka trebala stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prijelazno razdoblje za stjecanje poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj iz poglavlja 3. Priloga V. Aktu o pristupanju iz 2011. produljuje se do 30. lipnja 2023.

⁽³⁾ Rezultati istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava dostupni su na <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:FSS>

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. lipnja 2020.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN
